

طرح شاخص مدیران خرید اسفند ۱۴۰۰

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

۵۶/۴۳

شاخص صنعت – دوره چهل و دوم

- ✓ شاخص مدیران خرید صنعت در اسفندماه عدد ۵۶/۴۳ به دست آمده است. در میان مؤلفه‌های اصلی، فقط شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی عدد زیر ۵۰ را به ثبت رسانده است.
- ✓ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در اسفند ماه (۵۹/۹۲) نسبت به ماه قبل افزایش داشته و به بیشترین مقدار ۱۰ ماهه خود رسیده است. اگرچه این شاخص در مقایسه با اسفند ۱۳۹۹ عدد کمتری را ثبت کرده است.
- ✓ شاخص موجودی مواد اولیه در اسفند ماه (۵۱/۶۰) به بیشترین مقدار ۳ ماهه اخیر رسیده است. اندکی ثبات در نرخ ارز باعث شده تا صنایع راحت‌تر بتوانند مواد اولیه مورد نیاز خود را تأمین کنند.
- ✓ شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (۴۶/۶۱) طی ۲۳ ماه اخیر به یکی از کمترین مقادیر خود رسیده است.
- ✓ شاخص میزان صادرات کالا (۵۳/۰۲) به بیشترین مقدار طی ۳ ماه اخیر رسیده است، همچنین در اسفند ماه، شاخص صادرات صنایع غذایی بیشترین مقدار را در بین صنایع مختلف داشته است.
- ✓ شاخص میزان فروش محصولات (۵۹/۶۹) طی ۱۰ ماه اخیر به بیشترین میزان خود رسیده است، اما در مقایسه با رشد این شاخص در اسفند ۱۳۹۹، مقدار کمتری را ثبت نموده است.

۵۴/۷۴

شاخص کل اقتصاد – دوره سی‌ام

- ✓ شاخص مدیران خرید کل اقتصاد ایران در اسفند ۵۴/۷۴ به دست آمده و به بیشترین میزان ۵ ماهه اخیر از مهرماه رسیده است و عدد شاخص تقریباً مشابه اسفند ماه سال گذشته (۵۴/۷۳) است. در این ماه به غیر از میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی سایر مؤلفه‌های اصلی بالای ۵۰ ثبت شده اند.
- ✓ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان (۵۵/۴۴) در اسفندماه پس از ۴ ماه ثبت رقم کمتر از ۵۰، به بیشترین مقدار ۶ ماهه اخیر رسیده است.
- ✓ شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (۴۴/۸۲) در اسفند ماه به یکی از کمترین مقادیر خود طی ۱۷ ماه اخیر رسیده است. این شاخص در هر سه بخش اقتصادی با کاهش همراه بوده و بخش خدمات و کشاورزی بیشترین کاهش را داشته است.
- ✓ شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده (۳۵/۲۹) به کمترین میزان از اسفند ۹۸ رسیده است، کاهش این شاخص در اسفند ماه طبق روال سال‌های گذشته به دلیل تعطیلات فروردین ماه است. البته به نظر می‌رسد مصادف شدن آن با ماه مبارک رمضان و بلا تکلیفی فضای بین‌المللی در خصوص حصول توافق و کاهش اثرات تحریم بر اقتصاد کشور نیز، اثر بیشتری بر کاهش این شاخص داشته است.

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد

براساس گزارش شاخص تعدیل فصلی شده ترکیبی PMI تولید شده توسط J.P.Morgan و S&P Global در همکاری با ISM و IFPSM، شاخص صنعت در ماه مارس به رقم ۵۳ کاهش یافت و به کمترین میزان خود در ۱۸ ماه گذشته رسید. شاخص بخش صنعت در ماه مارس در اتحادیه اروپا و شمال آمریکا در نقاط مثبت باقی ماند اما رشد در آسیا کاهش یافت. هزینه مواد اولیه و تورم قیمت فروش نیز افزایش یافت.

براساس گزارش S&P Global، شاخص ترکیبی تولید PMI با عدد ۵۴/۹ به کمترین مقدار ۲ ماهه و شاخص فعالیت‌های بخش خدمات ۵۵/۶ به بیشترین مقدار ۴ ماهه خود رسیدند. رشد منطقه یورو در ماه مارس قوی باقی ماند، اگرچه شاخص تولید صنعت برای بیست و یکمین ماه متوالی سیگنال به بهبود عملکرد داشت اما جنگ در اوکراین بر تجارت فرامرزی و بازارهای صادراتی تأثیر گذاشت. ایرلند و فرانسه به ترتیب بیشترین سرعت افزایش رشد را در اروپا داشتند.

طبق نظرسنجی انجام شده از بنگاه‌های اقتصادی کشور، شاخص مدیران خرید (تعدیل فصلی نشده) برای کل اقتصاد ایران در اسفند ۵۴/۷۴ به دست آمده و شاخص کل به بیشترین نرخ ۵ ماهه اخیر از مهرماه رسیده است و عدد شاخص تقریباً مشابه اسفند ماه سال گذشته (۵۴/۷۳) است. در این ماه به غیر از میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی سایر مؤلفه‌های اصلی بالای ۵۰ ثبت شده‌اند. در اسفند ماه اکثر فعالان اقتصادی در هر سه بخش اقتصادی وضعیت را بهتر از ماه قبل ارزیابی کرده‌اند.

➤ شاخص میزان فعالیت‌های کسب و کار در اسفندماه (۵۸/۸۱) نسبت به بهمن‌ماه افزایش داشته و به یکی از بیشترین مقادیر خود طی ۳۰ ماه گذشته از ابتدای شروع طرح رسیده است.

➤ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در اسفندماه پس از ۴ ماه ثبت رقم کمتر از ۵۰، به بیشترین مقدار ۶ ماهه اخیر رسیده است. اگرچه به عقیده فعالان اقتصادی تقاضا همچنان متأثر از تورم و بلا تکلیفی فضای بین‌المللی به مقادیر واقعی و باثبات خود نرسیده است.

➤ شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۵۴/۷۴) بعد از ۶ ماه روند کاهشی در اسفندماه به بیشترین مقدار خود از ابتدای شروع طرح رسیده است. البته این افزایش بیشتر متأثر از بخش خدمات و کشاورزی بوده است و در بخش ساختمان شاخص با کاهش زیادی همراه بوده است.

➤ شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (۴۴/۸۲) در اسفند ماه به یکی از کمترین مقادیر خود طی ۱۷ ماه اخیر رسیده است. این شاخص در هر سه بخش اقتصادی با کاهش همراه بوده و بخش خدمات و کشاورزی بیشترین کاهش را داشته است. به عقیده فعالان اقتصادی افزایش هزینه‌های نهاده‌های تولید و ارائه خدمات از جمله دستمزدها، قیمت انرژی و تجهیزات باعث شده تا شرکت‌ها برای جبران هزینه‌ها ناچار به تعدیل نیرو در بعضی از واحدهای اقتصادی شوند.

➤ شاخص قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۷۸/۴۷) در اسفند ماه به بیشترین مقدار ۳ ماه اخیر رسیده است. شاخص قیمت فروش محصولات تولید شده یا خدمات ارائه شده نیز (۵۷/۹۷) نسبت به بهمن ماه افزایش داشته است. همچنین براساس آخرین گزارش مرکز آمار ایران در اسفند ماه، عدد شاخص کل قیمت مصرف‌کننده برای خانوارهای کشور به ۴۰/۱/۵ رسیده که نسبت به ماه قبل ۱/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد.

➤ انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده (۳۵/۲۹) به کمترین میزان از اسفند ۱۳۹۸ رسیده است، کاهش این شاخص در اسفند ماه، طبق روال سال‌های گذشته به دلیل تعطیلات فروردین ماه (اثرات فصلی) است که مصادف شدن آن با ماه مبارک رمضان و بلا تکلیفی روابط بین‌المللی در کاهش بیشتر نرخ این شاخص تأثیر گذار بوده است.

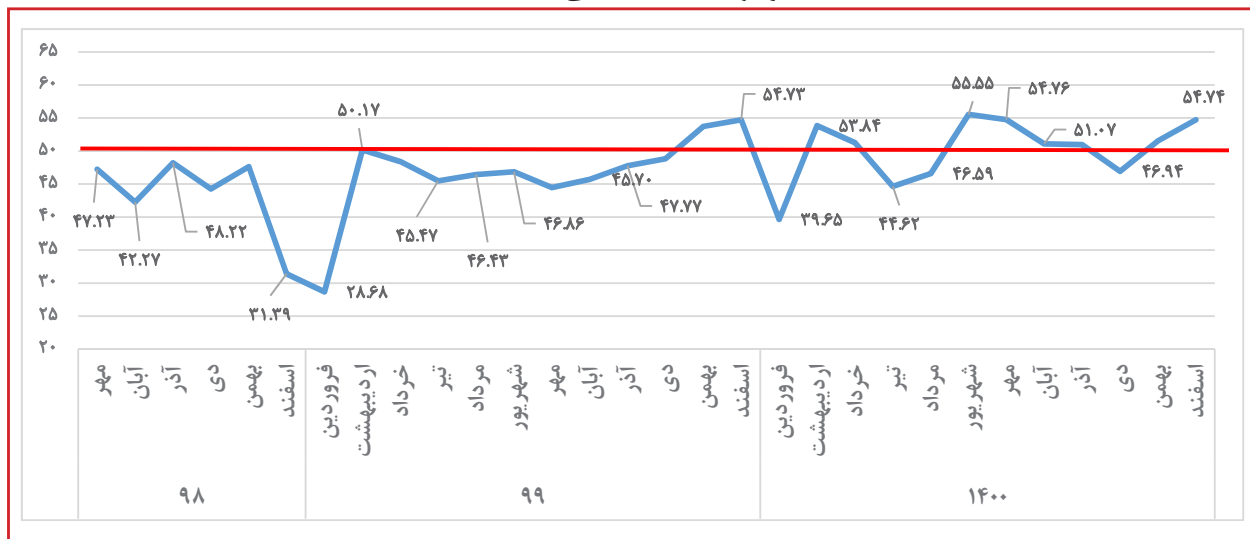
هر چند براساس نظرسنجی انجام شده از فعالان اقتصادی در اسفندماه، شاخص مدیران خرید، نشان‌دهنده رونق فعالیت‌ها

مشابه اسفند ماه سال قبل است، اما بسیاری از فعالان اقتصادی در اسفند ماه به دلیل عدم وجود تناسب بین افزایش قیمت نهاده‌های تولید (از قبیل دستمزد، قیمت انرژی، قیمت مواد اولیه و تجهیزات) و قیمت فروش، با افزایش شدید هزینه‌ها روبرو هستند. با این حال، هم طرف عرضه و هم طرف تقاضا منتظر نتایج برجام و خوش‌بین به تأثیر نتایج مثبت آن بر گشایش فضای اقتصادی و به تبع آن سهولت در انجام مبادلات خارجی خود هستند.

جدول ۱: شامخ کل اقتصاد - شاخص مدیران خرید (PMI) اسفند ۱۴۰۰

اسفند ۱۴۰۰	بهمن ۱۴۰۰	دی ۱۴۰۰	شاخص
۵۴/۷۴	۵۱/۵۵	۴۶/۹۴	شامخ کل اقتصاد
۵۸/۸۱	۵۵/۷۰	۴۷/۰۷	میزان فعالیت‌های کسب و کار
۵۵/۴۴	۴۷/۹۰	۴۳/۱۴	میزان سفارشات جدید مشتریان
۵۹/۷۶	۵۵/۴۲	۵۲/۴۲	سرعت انجام و تحویل سفارش
۵۴/۷۴	۴۷/۲۹	۴۳/۸۱	موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده
۴۴/۸۲	۵۱/۰۵	۴۹/۹۱	میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی
۷۸/۴۷	۷۳/۶۵	۷۵/۶۸	قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده
۵۰/۸۳	۵۱/۷۶	۵۰/۰۰	موجودی محصول در انبار یا کارهای معوق
۵۴/۰۲	۴۸/۵۱	۴۷/۱۴	میزان صادرات کالا یا خدمات
۵۷/۹۷	۵۴/۳۷	۵۸/۲۵	قیمت محصولات تولیدشده یا خدمات ارائه شده
۴۸/۴۸	۵۵/۱۷	۶۹/۸۳	مصرف حامل‌های انرژی
۵۵/۳۷	۵۰/۶۶	۴۷/۶۱	میزان فروش کالاها یا خدمات
۳۵/۲۹	۶۱/۷۷	۵۸/۳۷	انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده

نمودار ۱: مقایسه شامخ کل اقتصاد

شاخص مدیران خرید در بخش صنعت

براساس داده‌های به دست آمده از بنگاه‌های بخش صنعت، شاخص مدیران خرید صنعت در اسفندماه عدد ۵۶/۴۳ به دست آمده است. رشد شاخص بخش صنعت، در مقایسه با اسفند سال ۱۳۹۹ (۵۷/۲۹) اندکی کمتر است. در اسفند ماه در میان مؤلفه‌های اصلی، فقط شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی عدد زیر ۵۰ را به ثبت رسانده است. همچنین صنایع لاستیک و پلاستیک کمترین و چوب، کاغذ و مبلمان بیشترین عدد شاخص کل را به ثبت رسانده‌اند.

➤ شاخص مقدار تولید محصولات بخش صنعت در اسفند ماه (۵۶/۷۹) طی ۳ ماه اخیر به بیشترین مقدار خود رسیده است و تقریباً مشابه اسفند سال قبل بوده است.

➤ شاخص میزان سفارشات جدید مشتریان در اسفند ماه (۵۹/۹۲) نسبت به ماه قبل افزایش داشته و به بیشترین مقدار ۱۰ ماهه خود رسیده است، اگرچه این شاخص نسبت به اسفند ۱۳۹۹ عدد کمتری داشته است. به عقیده فعالان اقتصادی فشاری تورمی در بازار و بلا تکلیفی سیاست بین‌المللی باعث شده تا طرف تقاضا به میزان مورد انتظار تقاضای خرید نداشته باشد.

➤ شاخص موجودی مواد اولیه در اسفند ماه (۵۱/۶۰) به بیشترین مقدار ۳ ماهه اخیر رسیده است. اندکی ثبات در نرخ ارز باعث شده تا صنایع راحت‌تر بتوانند مواد اولیه مورد نیاز خود را تأمین کنند.

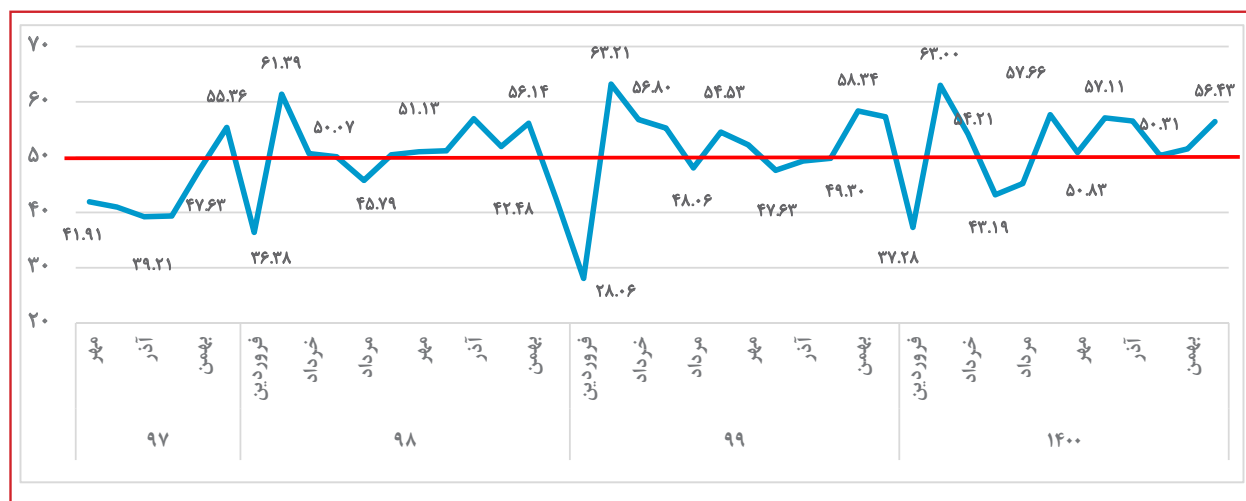
➤ شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (۴۶/۶۱) طی ۲۳ ماه اخیر به یکی از کمترین مقادیر خود رسیده است. به عقیده فعالان اقتصادی بخش صنعت، از یک سو بخشی از این کاهش شاخص ناشی از افزایش شدید هزینه‌های تولید و کاهش نیروی انسانی برای جبران هزینه‌ها و از سوی دیگر بخش دیگری از آن به دلیل عدم تمایل نیروی کار به اشتغال در خطوط تولید است که باعث کاهش این شاخص هم از طرف کارفرما و هم نیروی کار شده است.

➤ شاخص میزان صادرات کالا (۵۳/۰۲) به بیشترین مقدار طی ۳ ماه اخیر رسیده است، شاخص صادرات صنایع غذایی بیشترین مقدار را در میان صنایع مختلف در اسفند ماه داشته است.

➤ شاخص موجودی محصول نهایی در انبار (۴۲/۵۱) کاهش داشته است. از یک سو رشد بیشتر شاخص میزان فروش (۵۹/۶۹) نسبت به شاخص تولید (۵۶/۷۹) و از سوی دیگر افزایش در میزان تقاضا، در کاهش موجودی محصول نهایی در انبار مؤثر بوده است.

➤ شاخص میزان فروش محصولات (۵۹/۶۹) طی ۱۰ ماه اخیر به بیشترین میزان خود رسیده است اما در مقایسه با رشد این شاخص در اسفند ۱۳۹۹ مقدار کمتری را ثبت نموده است. فعالان اقتصادی کاهش قدرت خرید و تقاضا و سردرگمی ناشی از تصمیمات بین‌المللی را دلیل کمتر بودن تمایل به خرید مشتریان عنوان کرده‌اند.

نمودار ۲: مقایسه روند شاخص بخش صنعت

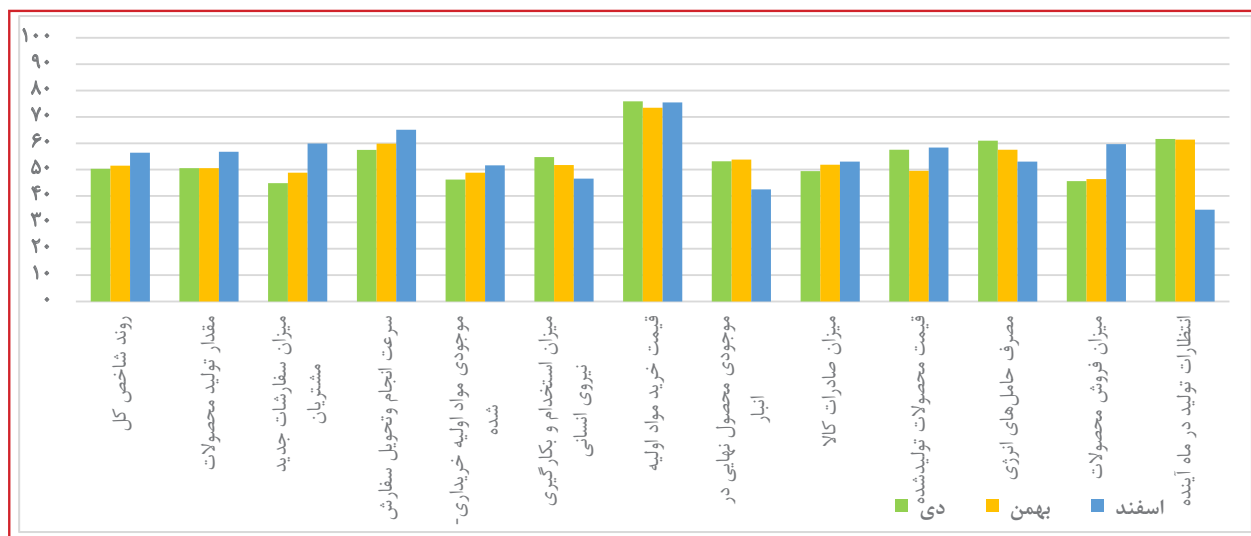
شاخص انتظارات تولید در ماه آینده (۳۴/۸۰)، انتظار منفی فعالان را به کاهش در تولید فروردین نشان می‌دهد که علاوه بر تعطیلات فروردین مصادف شدن با ماه مبارک رمضان و بلا تکلیفی در روابط خارجی در تشدید آن مؤثر بوده‌است. تقریباً فعالان اقتصادی در همه رشته فعالیت‌ها به جز صنایع کانی غیرفلزی و سایر صنایع، انتظارات منفی برای فروردین ماه دارند.

به طور کلی در اسفندماه، شاخص میزان استخدام نیروی کار در اکثر رشته فعالیت‌ها با کاهش روبرو بوده‌است. از سوی دیگر با افزایش قیمت نهاده‌های تولید (دستمزدها، قیمت انرژی، تجهیزات و...)، تولیدکنندگان برای جبران هزینه‌های تولید ناچار به تعدیل نیروی کار هستند. همچنین بسیاری از تولیدکنندگان با معضلات و قوانین دست و پاگیر در فرآیند ثبت سفارش و صادرات روبرو هستند که بدون در نظر گرفتن شرایط و چالش‌های موجود آن‌ها صورت می‌گیرد.

جدول ۲: شاخص صنعت - شاخص مدیران خرید (PMI) اسفند ۱۴۰۰

شاخص	دی ۱۴۰۰	بهمن ۱۴۰۰	اسفند ۱۴۰۰
شاخص کل صنعت	۵۰/۳۱	۵۱/۵۰	۵۶/۴۳
مقدار تولید محصولات	۵۰/۵۴	۵۰/۵۷	۵۶/۷۹
میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۴/۹۰	۴۸/۸۳	۵۹/۹۲
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۷/۵۰	۵۹/۸۴	۶۵/۱۴
موجودی مواد اولیه خریداری شده	۴۶/۲۱	۴۸/۸۶	۵۱/۶۰
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۴/۷۹	۵۱/۷۵	۴۶/۶۱
قیمت خرید مواد اولیه	۷۵/۹۱	۷۳/۴۸	۷۵/۴۷
موجودی محصول نهایی در انبار	۵۳/۱۴	۵۳/۸۰	۴۲/۵۱
میزان صادرات کالا	۴۹/۴۳	۵۱/۸۶	۵۳/۰۲
قیمت محصولات تولیدشده	۵۷/۵۵	۴۹/۵۳	۵۸/۳۷
مصرف حامل‌های انرژی	۶۰/۹۹	۵۷/۵۳	۵۳/۰۵
میزان فروش محصولات	۴۵/۶۳	۴۶/۴۳	۵۹/۶۹
انتظارات تولید در ماه آینده	۶۲/۰۵	۶۱/۴۱	۳۴/۸۰

نمودار ۳: مقایسه شاخص‌های بخش صنعت در سه ماه منتهی به اسفند ۱۴۰۰

جدول ۳: وضعیت شاخص‌های صنایع منتخب از نگاه طرح شاخص مدیران خرید اسفند ۱۴۰۰

شاخص	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع فرآورده‌های نفت و گاز	صنایع نساجی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	صنایع کانی غیر فلزی	صنایع فلزی	صنایع غذایی	صنایع شیمیایی	چوب، کاغذ و میلمان	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	پوشاک و جرم	سایر صنایع
شاخص گروه	۴۴/۰۶	۵۵/۷۹	۵۵/۰۰	۶۲/۰۸	۴۸/۷۵	۵۹/۵۲	۵۰/۶۰	۵۸/۱۹	۶۹/۸۲	۵۸/۳۳	۵۲/۱۹	۴۷/۵۰
مقدار تولید محصولات	۳۷/۵۰	۶۰/۵۳	۵۵/۵۶	۶۶/۶۷	۴۰/۰۰	۶۱/۵۴	۵۰/۰۰	۵۹/۸۰	۷۸/۵۷	۵۶/۶۷	۵۰/۰۰	۴۰/۰۰
میزان سفارشات جدید	۵۶/۲۵	۵۲/۶۳	۶۱/۱۱	۶۰/۴۲	۵۰/۰۰	۶۵/۳۸	۵۴/۰۰	۶۰/۷۸	۷۵/۰۰	۶۳/۳۳	۵۰/۰۰	۵۰/۰۰
سرعت انجام و تحویل سفارش	۴۳/۷۵	۶۵/۷۹	۶۶/۶۷	۷۰/۸۳	۶۵/۰۰	۶۳/۴۶	۶۲/۰۰	۶۶/۶۷	۷۵/۰۰	۷۰/۰۰	۶۸/۷۵	۵۰/۰۰
موجودی مواد اولیه	۳۷/۵۰	۵۵/۲۶	۳۸/۸۹	۵۸/۳۳	۵۰/۰۰	۵۱/۹۲	۵۰/۰۰	۴۸/۰۴	۷۱/۴۳	۴۳/۳۳	۴۳/۷۵	۷۰/۰۰
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۳۷/۵۰	۴۷/۳۷	۴۴/۴۴	۵۴/۱۷	۴۵/۰۰	۴۹/۰۴	۳۸/۰۰	۵۰/۹۸	۴۶/۴۳	۵۱/۶۷	۵۰/۰۰	۴۰/۰۰
قیمت خرید مواد اولیه	۶۲/۵۰	۸۶/۸۴	۷۷/۷۸	۶۸/۷۵	۸۰/۰۰	۷۵/۹۶	۸۰/۰۰	۷۲/۵۵	۷۸/۵۷	۷۳/۳۳	۵۶/۲۵	۸۰/۰۰
موجودی محصول (انبار)	۳۷/۵۰	۳۱/۵۸	۵/۵۶	۳۷/۵۰	۵۵/۰۰	۴۷/۱۲	۴۰/۰۰	۴۲/۱۶	۵۰/۰۰	۴۶/۶۷	۳۱/۲۵	۵۰/۰۰
میزان صادرات کالا	۵۰/۰۰	۳۴/۲۱	۵۵/۵۶	۵۰/۰۰	۵۰/۰۰	۵۰/۰۰	۶۴/۰۰	۵۰/۹۸	۵۳/۵۷	۵۳/۳۳	۵۶/۲۵	۵۰/۰۰
قیمت محصولات تولیدشده	۵۶/۲۵	۸۱/۵۸	۵۰/۰۰	۵۸/۳۳	۵۰/۰۰	۶۳/۴۶	۵۴/۰۰	۶۰/۷۸	۶۴/۲۹	۵۵/۰۰	۵۶/۲۵	۵۰/۰۰
مصرف حامل‌های انرژی	۵۶/۲۵	۵۵/۲۶	۵۵/۵۶	۶۴/۵۸	۳۵/۰۰	۵۱/۹۲	۴۸/۰۰	۶۰/۷۸	۶۴/۲۹	۴۵/۰۰	۵۰/۰۰	۶۰/۰۰
میزان فروش محصولات	۵۰/۰۰	۵۵/۲۶	۶۶/۶۷	۶۸/۷۵	۵۰/۰۰	۶۱/۵۴	۵۲/۰۰	۶۱/۷۶	۸۲/۱۴	۵۳/۳۳	۵۰/۰۰	۵۰/۰۰
انتظارات تولید در ماه آینده	۲۵/۰۰	۳۴/۲۱	۳۸/۸۹	۳۱/۲۵	۵۵/۰۰	۳۹/۴۲	۳۴/۰۰	۳۰/۳۹	۱۰/۷۱	۴۰/۰۰	۱۸/۷۵	۵۰/۰۰

مشکلات اصلی از دید برخی از فعالان اقتصادی در اسفند ماه ۱۴۰۰:

- علیرغم افزایش قیمت خرید مواد اولیه، قطعات، سوخت و دستمزد نیروی کار از سوی برخی از تشکل‌ها، هنوز اجازه افزایش قیمت‌ها به تولیدکنندگان داده نشده، در صورت ادامه همین روند برخی از تولیدکنندگان ناچار به تعدیل نیروی انسانی یا حتی تعطیلی برخی از خطوط برای پایین آوردن هزینه‌ها خواهند شد. (صنایع کانی غیرفلزی)
- عدم دسترسی به سیستم بانکی سوئیفت و ضعف بسیار در نقل و انتقالات بین‌المللی باعث شده تا بسیاری از تولیدکنندگان در صادرات به خارج از کشور دچار ریسک‌های زیادی شوند و در بسیاری از موارد، طلب خود را با تأخیر یا بعضاً به ریال دریافت می‌کنند که با توجه به ثبت صادرات در سامانه جامع تجارت و الزام به بازگرداندن ارز حاصل از صادرات ناچارند ارز را در بازار آزاد در شرایط بی‌ثبات ارزی تهیه کنند که گاهی با قیمت‌های بالاتر بوده و متحمل ضرر مالی می‌شوند. (صنایع کانی غیرفلزی)
- با توجه به برداشته شدن ارز دولتی برای بسیاری از صنایع، سهولت دسترسی به تسهیلات بانکی برای بسیاری از تولیدکنندگان در تأمین مواد اولیه مؤثر است (صنایع لاستیک و پلاستیک)
- افزایش قیمت گندم در سطح جهانی ناشی از جنگ بین دو تولیدکننده بزرگ این کالا یعنی روسیه و اوکراین باعث افزایش شدید گندم شده است، از طرفی بی‌آبی نیز تولید داخل را تحت تأثیر قرار داده که تأمین‌کنندگان این کالا خواستار تسهیلات بانکی با توجه به افزایش شدید قیمت آن هستند. (محصولات غذایی، عمده فروشی خرده فروشی)
- افزایش قیمت‌های مواد اولیه به خصوص در بورس کالا، تولیدکنندگان را با مشکل تأمین مواد روبرو کرده است. (صنایع شیمیایی)

معرفی طرح شامخ (شاخص مدیران خرید)

از میان شاخص‌های متنوع و گوناگون اقتصادی که توسط کشورها و سازمان‌های بین‌المللی انتشار می‌یابند، شاخص اقتصادی است که مورد پذیرش اکثر کشورهای توسعه‌یافته قرار دارد. در حال حاضر شاخص شامخ برای حدود ۲۹۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می‌شود. این شاخص که بر اساس پایش پرسشنامه‌ای به دست می‌آید، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به‌ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های صنعت و خدمات ارائه می‌دهد. ویژگی‌های این شاخص عبارتند از:

- ✓ داده‌های شامخ به صورت ماهانه در روزهای ابتدایی ماه و پیش از انتشار داده‌های رسمی منتشر می‌شود.
- ✓ شامخ، امکان مقایسه مستقیم بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه از طریق تولید داده‌های استاندارد شده را فراهم می‌سازد.
- ✓ داده‌ها در شامخ بر اساس مستندات واقعی کسب و کارها و نه بر اساس نظرات شخصی و حدس مدیران جمع‌آوری می‌شوند.
- ✓ به صورت مستمر و دقیق توسط بازارهای مالی، بانک‌های مرکزی، مراکز تصمیم‌گیری اقتصادی و رسانه‌ها در جهان پیگیری می‌شود.

در طرح شامخ، از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود به ۱۲ پرسش مطرح‌شده در قالب سه معیار وضعیت نسبت به ماه پیش (بهتر شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است)، پاسخ دهند. در صورت انتخاب گزینه بیشتر از ماه قبل: عدد ۱، گزینه بدون تغییر: عدد ۰/۵ و گزینه کمتر از ماه قبل: عدد صفر برای آن پرسش ثبت می‌شود. مجموع حاصل ضرب درصد پاسخگویان به هریک از گزینه‌ها در عدد همان گزینه، مبین عدد شامخ در آن پرسش است. در نهایت معیار سنجش این شاخص عددی بین ۰ تا ۱۰۰ است. عدد ۰ و ۱۰۰ به ترتیب به معنای آن است که ۱۰۰ درصد پاسخگویان گزینه "بدتر شده است" و "بهتر شده است" را انتخاب نموده‌اند، عدد ۵۰ نشان‌دهنده عدم تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل، بالای ۵۰ نشانه بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و زیر ۵۰ به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. بر این اساس، چنانچه عدد محاسبه‌شده زیر ۵۰ باشد، اما از عدد محاسبه‌شده ماه قبل بیشتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بدتر شدن وضعیت، کاهش یافته است. در مقابل، چنانچه عدد محاسبه‌شده بالای ۵۰ باشد اما از عدد ماه قبل کمتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بهبود وضعیت در مقایسه با ماه قبل، کاهش یافته است.

برای طراحی پرسشنامه و وزن‌دهی به ۵ پرسش اصلی در محاسبه عدد شامخ در اتاق ایران، از رویکردهای بین‌المللی با کمی تعدیل به صورت زیر استفاده شده است:

۱. مقدار تولید محصولات (پرسش اصلی با ضریب ۰/۲۵)
۲. میزان سفارشات جدید (پرسش اصلی با ضریب ۰/۳۰)
۳. سرعت انجام و تحویل سفارش (پرسش اصلی با ضریب ۰/۱۵)
۴. موجودی مواد اولیه (پرسش اصلی با ضریب ۰/۱۰)
۵. میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (پرسش اصلی با ضریب ۰/۲۰)
۶. قیمت خرید مواد اولیه
۷. موجودی محصول نهایی در انبار
۸. میزان صادرات کالا
۹. قیمت محصولات تولیدشده
۱۰. مصرف حامل‌های انرژی
۱۱. میزان فروش محصولات
۱۲. انتظارات تولید در ماه آینده

شامخ در برخی از کشورها در مارس ۲۰۲۲

شامخ کل

شامخ صنعت

